

МОНОГРАФИЈА

ПРЕДГОВОР

Крај XIX и почетак XX века у Србији је обележен првим значајнијим корацима у научном и просветном животу. У природно-математичким наукама осећају се први зачеци и наговештаји даљег напретка и укључивања у научне токове тадашње Европе и света. Својим генијалним открићима Пупин и Тесла унапређују светску науку и технику, те утичу на научни прогрес светских размера. На другој страни, научни живот у домовини поприма све живље трендове. Наши научници, школовани у иностранству, стечена знања уграђују у домаћу науку. Унапређују је, али својим талентом битно утичу и на токове светске науке. Такве резултате науци пружају и Михаило Петровић и Милутин Миланковић.

Четири поменута научника, четири представника српске науке, била су снажан замајац како у нашем научном кругу, тако и у науци светских размера. То су разлози из којих желимо да читаоце ближе упознамо са њиховим животом и радом. Али, да бисмо што боље схватили њихову историјску улогу, дат је кратак осврт на науку и просвету модерне Србије. Њени почеци сежу до првих резултата устанка из 1804. године и Карађорђевићких настојања да формира државу са свим најважнијим обележјима и установама. Појавом и радом Доситеја Обрадовића почиње развој просвете, а и науке. Отварају се школе, али се школују и у иностранству. Беч, Будимпешта и Париз само су нека одредишта наших ђака, будућих интелектуалаца који ће преносити српској омладини знања којима Европа већ располаже. Најталентованији ће својим радом чак унапредити и та „европска“ знања. Утицаће на њихове токове, а своја имена уткаће у достигнућа и биће неизбрисиви чиниоци општег научног прогреса.

У наредним поглављима приказаће се стваралачки рад четворице научника – Пупина, Тесле, Петровића и Миланковића, јер су они, сигурно, најмаркантнији примери наших научника у природно-математичким наукама, који су обележили размеђу два прошла века. После њих, а и под њиховим утицајем, лепеза српских научника се шири. Остварују се резултати који унапређују не само домаћу науку, већ и светску. Они су предмет даљих изучавања и са поносом приказујемо њихова научна достигнућа и успехе.

Садржај

Предговор	7
Наука и просвета у Србији	9
Михајло Пупин (1854–1935)	17
Живот и рад	19
Никола Тесла (1856–1943)	35
Живот и рад	37
Претеча многих открића	56
Михаило Петровић (1868–1943)	61
Живот	63
Научни рад	72
Милутин Миланковић (1879–1958)	75
Живот и дело	77
Реформа јулијанског календара	91
Хронолошки преглед	95
Литература	101
О аутору	103
Спонзори	105